

Висновки. Автотуризм – це необмежені можливості об'їздити усю країну, побувати в самих заповідних краях в потрібний час і в компанії однодумців, не залежати від льотної погоди і не носити валізи, вибирати маршрути і тут же їх міняти! Така свобода після першого ж досвіду стає способом життя: хоч би у відпустці. Тому сімейні поїздки на автомашині до моря або по старовинних українських містах найчастіше стають пробними, а потім, з досвідом, приходять вже туристичний азарт. І тоді Львів стає ближче, а Карпати врастають у біографію після подолання усіх перевалів по лихому бездоріжжю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: Вид-во Київ. Унів., 2001. 395 с.
2. Федорченко В.К., Костюков О.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. Посібник. К.: Кондор, 2004. 166 с.
3. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Правове регулювання перевезень в Україні: Навчальний посібник: Х.: Одиссей, 2006. 560 с.

Я. О. Покутня, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ

У статті проаналізовано теоретичне підґрунття розвитку внутрішнього туризму в Україні. В роботі визначено поширення екологічного туризму як один із популярних векторів розвитку туристичної галузі в 2022 році. Були досліджені інші перспективні види внутрішнього туризму в Україні в умовах післявоєнного відновлення країни. Встановлено, що прогнози розвитку внутрішнього туризму в країні мають високу залежність від загальної військової та політичної ситуації в країні.

Ключові слова: Туризм, внутрішній туризм, туристична атрактивність, туристичні ресурси, туристичні напрями, екотуризм, військовий туризм.

The article analyzes the theoretical foundation of the development of domestic tourism in Ukraine. The work defines the spread of ecological tourism as one of the popular vectors of the development of the tourism industry in 2022. The author investigated other promising types of domestic tourism in Ukraine in the conditions of the country's post-war recovery. It has been established that forecasts of the development of domestic tourism in the country are highly dependent on the general military and political situation in the country.

Keywords. Tourism, domestic tourism, tourist attractiveness, tourist resources, tourist destinations, ecotourism, military tourism.

Постановка проблеми. В останні роки сфера туризму в Україні фактично перебуває у кризовому становищі, викликаному пандемією Covid-19, наприкінці 2019 року та повномасштабним вторгненням РФ на територію України у 2022 році. Ураховуючи вище зазначене важливо визначити шляхи виходу туристичної сфери з кризового становища та визначити перспективні напрямки розвитку внутрішнього туризму в Україні.

Аналіз основних джерел та публікацій. Теоретичною основою дослідження є науковий доробок вітчизняних вчених, зокрема: О. Р. Роїк, О. В. Недзвецька, М. Ф. Плотнікова.

Незважаючи на значну кількість наукових розвідок українських вчених, перспективні напрямки розвитку внутрішнього туризму в Україні в умовах війни та післявоєнного відновлення досліджені недостатньо, тому означена проблема є актуальною та потребує дослідження.

Мета статті – проаналізувати перспективні напрямки розвитку внутрішнього туризму.

Виклад основного матеріалу. У контексті даного дослідження актуальним є детермінація ключових понять та термінів дослідження: «туризм», «туристичні напрями», «внутрішній туризм».

Термін «туризм» Всесвітня туристична організація (ВТО), з 2003 року Міжнародна міжурядова організація в галузі туризму (UNWTO) трактує як «... похідну від французького «tour» (прогулянка, поїздка) і являє собою подорож у вільний час, один із видів активного відпочинку» [2]. У відповідності до Закону України «Про туризм» термін туризм трактується як «...тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає» [1].

У відповідності до вище зазначеного Закону організаційними формами є: міжнародний та внутрішній туризм. Внутрішній туризм – це подорожі у межах території України громадян України, або осіб, що постійно проживають на території України [1].

Ураховуючи геополітичну ситуацію в Україні доцільно здійснити класифікацію інноваційних видів туризму в Україні, оскільки саме інноваційна діяльність у всіх сферах туристичного господарства допоможе у розвитку туристичної сфери. На рис. 1 представлено класифікацію нових інноваційних видів внутрішнього туризму в Україні.

Рис. 1. Класифікація інноваційних видів туризму в Україні (розроблено автором)

Отже, більш детально розглянемо перспективні напрямки розвитку внутрішнього туризму. Перспективними напрямками розвитку внутрішнього туризму в Україні вбачаємо: екологічний туризм, віртуальний, військовий туризм. Україна володіє достатніми екотуристичними ресурсами для розвитку екологічного туризму, має оптимальне поєднання природно-ресурсних умов для розвитку гірського туризму, зокрема екстремальних його видів.

Перспективи розвитку екологічного (зеленого) туризму є на усій території України, проте зважаючи на складну геополітичну ситуацію на українсько-російському та українсько-білоруському кордоні основним регіоном розвитку екотуризму може стати Поділля. Важливе рекреаційне значення у цьому регіоні мають рекреаційні території, об'єкти природо-заповідного фонду (національний природний парк «Північне Поділля», «Кармелюкове Поділля»), цікавими для туристів можуть бути традиції та звичаї місцевого населення

Етнічний туризм. Розвиток етнічного туризму є перспективним напрямком для Українських Карпат, Азово-Чорноморського узбережжя, Сумщини, зокрема у селі Нова Слобода Конотопського району Сумської області створений єдиний (унікальний) для Східної України етнографічний музей горюньської культури.

Популярним у наші дні стає вид відпочинку, що отримав назву військового туризму (military heritage tourism). Цей вид туризму має

на меті відвідування місцевості, пов'язаної з військовими діями. Воєнні тури можуть носити пасивний характер: відвідування військово-історичних меморіалів, місць колишніх бойових дій. Після завершення бойових дій з'являться нові популярні туристичні дестинації: Буча, Ірпінь, Бородянка, Гостомель, Лиман, Ізюм та інші населені пункти; активно-пізнавальний характер військового туризму: водіння військової техніки, стрільба з різних видів зброї. Військовий туризм набув особливої популярності в тих країнах, що мають хорошу технічну базу та історію становлення армії. Нажаль, урахувуючи ситуацію в Україні ми можемо розглядати військовий туризм, як один з перспективних для України. На сьогодні важливо створювати нові туристичні маршрути та туристичні програми, щоб громадськість розуміла як відбувалася боротьба українського народу. Мілітарі туризм передбачає життя в армійських умовах і участь у програмах військової підготовки, скаутинг тощо.

Активний розвиток мережі Інтернет та неможливість відвідати ті чи інші туристичні об'єкти сприяє розвитку віртуального туризму. Online-тури або віртуальні презентації дозволяють потенційним туристам відвідати будь який об'єкт. Наприклад український портал 360war.in.ua створив панорамні фото із звільнених міст Київщини, більшість музеї організовують віртуальні тури своїми фондами, тощо.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Аналізуючи сучасний стан туристичної галузі в Україні, можемо зробити висновок, що ключовими перспективами розвитку внутрішнього туризму в Україні є: збільшення потреби в рекреаційному туризмі; збільшення попиту та популярності релакс-турів; розвиток сакрального та арт-туризму; розвиток військово туризму (відвідування виставок військової техніки, екскурсіях місць проведення бойових дій: Ірпінь, Ізюм, Чорнобаївка, Буча, Бородянка та інші). Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробці окремих туристичних маршрутів на території України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про туризм» 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.11.2022).
2. Міжнародна міжурядова організація в галузі туризму. URL: <http://lvivmun.sii.org.ua/unwto/> (дата звернення 10.11.2022).
3. Кириченко С. Подорожі та війна: якою буде туриндустрія після перемоги. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/21/689436/> (дата звернення 10.11.2022)

4. Моца, А.А, Шевчук, С.М., Середа, Н.М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. Економіка та суспільство, (41). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31>

В. О. Рєзунова, І. С. Мареха

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

АРТ-ТУРИЗМ ТА ДРАЙВЕРИ ЙОГО РОЗВИТКУ

У роботі дається визначення арт-туризму як нової категорії туристики. Здійснено класифікацію арт-об'єктів та оцінено їх значення для розвитку туризму. Ідентифіковано динамічні та статичні драйвери розвитку арт-туризму. Обґрунтовано значення арт-туризму для підвищення туристичної привабливості міста.

Ключові слова: арт-туризм, культура, арт-об'єкти, драйвери, туристична привабливість.

The work defines art tourism as a new category of tourism. The classification of art objects was carried out and their importance for the development of tourism was assessed. Dynamic and static drivers of the development of art tourism have been identified. The significance of art tourism for increasing the tourist attractiveness of the city is substantiated.

Keywords: art tourism, culture, art objects, drivers, tourist attractiveness.

Постановка проблеми. Вагоме значення для розвитку туристичної привабливості території останнім часом починають відігравати арт-об'єкти, в яких туристам передається творчий задум автора-креатора. Арт-туризм здатний дивувати туристів креативом та унікальністю, а тому вибір його у якості об'єкта дослідження є вмотивованим та обґрунтованим.

Мета роботи. Метою даної роботи є визначення сучасної ролі арт-туризму та основних драйверів його розвитку. Для досягнення зазначеної мети було поставлено вирішити наступні завдання: визначити поняття «арт-туризм» як нової категорії туристики; класифікувати арт-об'єкти та оцінити їх значення для розвитку туризму; ідентифікувати драйвери розвитку арт-туризму.

Виклад основного матеріалу. Арт-туризм – це нова галузь туристики, відокремлена від більш широкого сегменту, відомого як культурний туризм. Культурно-пізнавальний туризм є найпопулярнішим та наймасовішим видом туризму. Використання нових способів і механізмів просування культурного туристичного продукту сприяло переходу культурного туризму на новий рівень.